

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ

Ilustrația copertei: Claude Monet, *Căpițe de fân în Giverny*, 1884

Editura Cartea Românească
Calea Victoriei 133, sectorul 1, București
www.cartearomaneasca.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ALECSANDRI, VASILE

Pasteluri și alte poeme / Vasile Alecsandri ; cuvânt-înainte și note
de Nicolae Manolescu. - București : Cartea Românească, 2017
ISBN 978-973-23-3171-2

I. Manolescu, Nicolae (pref. ; note)

821.135.1

Editor: Călin Vlăsie

Redactare: Mihaela Pogonici
Layout & tehnoredactare: Stelian Bigan
Coperta colecției: Ionuț Broștianu
Prepress: Marius Badea

Copyright © Editura Paralela 45, 2017

Editura Cartea Românească este un imprint al Editurii Paralela 45
www.edituraparelela45.ro

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar
conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

CPE

Clasele 5-8

CARTEA PENTRU ELEVI

Vasile Alecsandri
PASTELURI
și alte poeme

Cuvânt-înainte și note
de Nicolae Manolescu

CARTEA ROMÂNEASCĂ

Cuvânt-înainte

Vasile Alecsandri este cel mai de seamă poet din generația romanticilor pașoptiști. Posteritatea lui n-a fost pe măsura succesului pe care l-a cunoscut în timpul vieții. Din două motive. Poetul pare a se fi îndepărtat de noi din cauza caracterului „oportun” al unei bune părți din poezia lui. Toți contemporanii lui, înainte de Eminescu, înțelegeau la fel rostul poeziei. Poeții moderni nu se vor mai face ecoul evenimentelor istorice și naționale, specia însăși a poeziei de ocazie nemaicorepunzând concepției lor, ca să nu spun și că va fi definitiv compromisă în perioada comunistă. Al doilea motiv este că lui Alecsandri i s-a răpit paternitatea asupra *Mioriței* și a celorlalte poezii pe care el însuși le-a dat drept populare. În realitate, au fost compuse de el însuși. E timpul să fie așezate alături de *Pasteluri*, care au creat genul poeziei de natură la noi.

NICOLAE MANOLESCU

VASILE ALECSANDRI

(14 iunie 1818 – 22 august 1890)

Cel pe care Hasdeu îl socotea superior lui Eminescu, iar Maiorescu îl așeza, din motive strategice, în centrul tabloului junimist este nu numai cel mai de seamă poet din generația romantică, dar și cel mai nedreptățit de posteritate. Iorga și Ibrăileanu îl învinuiesc de frivolitate lirică, iar G. Călinescu îl consideră „poet oficial”. Nu „oficial” este însă cuvântul potrivit, ci „ocazional”. Dacă Alecsandri nu pierde din vedere nicio ocazie de însemnătate istorică, din trecut sau din prezent, consacându-le tuturor, vreme de o jumătate de secol, poezii care au intrat în imaginarul național, nu înseamnă că ascultă de vreo comandă politică. Astăzi e greu de înțeles că poezia poate răspunde prezent, în lipsa comenzii politice, unor astfel de împrejurări, dar în secolul XIX acest lucru părea absolut normal. Formula lui G. Călinescu este peiorativă în virtutea noului concept de poezie modernă. Ca să nu spun că ciclul **Ostașii noștri** conține, ca și **Legendele istorice**, poeme didactice de cea mai bună calitate, pe care generații succesive le-au învățat

la școală și nu le-au mai uitat. Nedreptățit este Alecsandri, în al doilea rând, pentru că poezii ale lui dintre cele mai bune, cum sunt acelea din **Poezii populare ale românilor**, sunt considerate de tradiția critică a nu fi creații originale. E ușor de descoperit de unde provine eroarea. Istoricii literari și folcloriștii au luat de bune mărturisiri ale poetului însuși privitoare la felul în care a cules folclor literar, fără a observa contradicțiile dintre o mărturisire și alta, ca dată sau loc al culegerii textelor, mai grav, fără a da atenție non-sensului unora dintre aceste mărturisiri. În scrisoarea faimoasă adresată lui Ubicini, Alecsandri vorbește de „mare amestecătură de versuri deformate de gura cântăreților” populari, de „legende cântate, de piese confundate într-o dezordine înspăimântătoare”, de „pietre prețioase”, pe care le-a „șlefuit” el însuși și „le-a înlănțuit corect, pentru a reconstitui vechile giuvaeruri ale strămoșilor noștri”. La urmă, recunoaște a fi descoperit „în gura vreunui bătrân” versuri create de el însuși. Scrisoarea e semnificativă din mai multe puncte de vedere. Ea pune sub un mare semn de întrebare autenticitatea populară a poeziilor culese. Pe ce se baza, în definitiv, impresia lui Alecsandri că versurile erau „deformate” de cântăreții din popor? Sau că ele se prezentau într-o „dezordine înspăimântătoare”, obligându-l să „le pună la locul lor de la început”, legându-le „prin versuri create” de el însuși? Cu alte cuvinte, „giuvaerurile” ajunse „sub mâna” lui ar fi trebuit șlefuite ca să devină poezie. Și anume, acea poezie creată de „strămoșii noștri”. Niciun folclorist sau istoric literar român nu pare să fi cunoscut invalidarea de către Leo Spitzer a tezei clasice a lui Menéndez-Pidal referitoare la vechea baladă (*romancero*) spaniolă: producțiile populare de acest fel nu sunt cioburi dintr-un mare epos original, cum băsește Alecsandri despre ale noastre, ci niște „ruine artificiale”, dintr-o epocă recentă, menite să dea impresia de vechime. Un fel de mobilă-stil. E și cazul bardului

Cuprins

Cuvânt-înainte de Nicolae Manolescu	5
Vasile Alecsandri – extras din <i>Istoria literaturii române</i> pe înțelesul celor care citesc, de Nicolae Manolescu	7

Din DOINE

Sora și hoțul	19
Crai nou	22
Andrii-Popa.....	26
Ursiții	29
Strunga.....	32
Cinel-cinel	34
Zburătorul.....	36

Din MĂRGĂRITĂRELE

Noaptea Sfântului Andrii	41
Înșiră-te, mărgărite.....	45

PASTELURI

Serile la Mircești	61
Sfârșit de toamnă	64
Iarna	65
Gerul	66
Viscolul	67
Sania.....	68
Mezul iernei.....	69
La gura sobei	70
Bradul.....	71

Sfârșitul iernei	73
Oaspeții primăverii	74
Cucoarele	75
Noaptea	76
Dimineața	77
Tunetul	78
Floriile	79
Paștele	81
Plugurile	82
Sămănătorii	83
Rodica	84
Lunca din Mircești	85
Malul Siretului	87
Flori de nufăr	88
Concertul în luncă	89
Vânătorul	92
Puntea	93
Balta	94
Fântâna	95
Secerișul	96
Cositul	97
Portret	98
Pe coastele Calabrei	99
Linda-Raia	100
Calea robilor	101
Buchet	102
Mandarinul	104
Pastel chinez	106
Bărăganul	108
Valul lui Traian	110

Din LEGENDE

Dumbrava roșie	115
Legenda rândunicăi	144
Dan, căpitan de plai (XV secol)	149

Din OSTAȘII NOȘTRI

Peneș Curcanul	165
Sergentul	172

Din SUVENIRE

Pe malul mării	177
Bosforul	179
Dor de călătorie	181
Dridri	183
Adio Moldovei	187

EDITURA CARTEA ROMÂNEASCĂ